

Niet te geloven!

Teksten over de Eucharistie

bijgebracht door
Régis de la Haye, diaken

KORT BESTEK 24

Inhoud

Inleiding	9
Uit de Eerste Brief van Paulus aan de christenen van Korinthe 11,17-29 (jaren 50)	11
Uit het Evangelie volgens Johannes 6,1-71 (circa 90-100)	12
Uit de brief van Ignatius, bisschop van Antiochië (circa 107), aan de Smyrneërs	15
Uit de Didachè of Leer van de Twaalf Apostelen (ca. 110)	16
Uit het Verweerschrift van Justinus de Martelaar (circa 150)	16
Uit het Tractaat van Ireneüs, bisschop van Lyon († ca. 202) "Tegen de Dwalingen"	18
Uit het Tractaat van Cyprianus, bisschop van Carthago († 258), over het Onze Vader	20
Uit de verhandeling van Hilarius, bisschop van Poitiers († 367), over de Drieëenheid	21
Uit de onderrichtingen van Cyrillus, bisschop van Jeruzalem († 386 of 387), voor de pasgedoopten	22
Uit de verhandeling van Ambrosius, bisschop van Milaan († 397), over de Sacramenten	24
Uit de verhandeling van Ambrosius, bisschop van Milaan († 397), over de Geheimen	27
Uit een preek van Gaudentius, bisschop van Brescia (ca. 406)	29
Uit preken van Johannes Chrysostomos, aartsbisschop van Constantinopel († 407)	32

Uit de Belijdenissen van Augustinus, bisschop van Hippo († 430)	33
Uit een preek van Augustinus, bisschop van Hippo († 430)	34
Uit preken van Augustinus, bisschop van Hippo († 430)	35
Uit een preek toegeschreven aan Cyrillus, bisschop van Alexandrië († 444)	37
Uit een preek van Paus Leo de Grote († 461)	38
Uit een verhandeling van Fulgentius, bisschop van Ruspe († 532 of 533)	38
Uit de verhandeling 'Tegen Fabianus' van de H. Fulgentius, bisschop van Ruspe († 533)	40
Uit de onderrichtingen van de H. Columbanus, abt van Luxeuil († 615)	42
Uit het commentaar van Beda de Eerbiedwaardige († 735) op het boek Genesis	42
Uit de verhandeling van Johannes Damascenus († vóór 754) tegen hen die de ikonen smaden	43
Uit het tractaat van Paschasius Radbertus, abt van Corbie (831)	43
Uit een tractaat van Willem, abt van Saint-Thierry († 1148)	44
Uit een preek van Bernardus, abt van Clairvaux († 1153) over het Hooglied	45
Uit het commentaar van Thomas van Aquino († 1274) op het evangelie van Johannes	45
Uit het commentaar van Albertus de Grote, bisschop en kerkleraar († 1280), op het evangelie van Lucas	47

De hymne Lauda Sion Salvatorem van Thomas van Aquino († 1274)	48
De hymne Pange lingua van Thomas van Aquino († 1274)	51
Hymne Adoro te	53

Toen Hij het brood nam en de Dankzegging uitsprak, het brood brak en het hun gaf, gingen hun ogen open en herkenden ze Hem (Lucas 24,30-31).

Inleiding

Altijd heeft de Kerk geloofd en verkondigd dat in de Eucharistie, in de gedaanten van het geconsacreerde brood en de geconsacreerde wijn, Christus aanwezig is. Wij noemen dat de *realis presentia*, de werkelijke tegenwoordigheid van Christus in de Eucharistie.

Het geschenk dat Jezus ons geeft in de Eucharistie is zo mooi, dat het praktisch niet te bevatten is. En we zien dan ook in de loop van de kerkgeschiedenis dat er veel geworsteld is met dit wezenlijke geloofspunt. Niet alleen de protestantse Reformatie heeft het niet kunnen geloven, en heeft uiteenlopende opvattingen over Avondmaal en Eucharistie ontwikkeld. Maar reeds in de eerste kerk was er discussie en twijfel. Die blijken bijvoorbeeld in de jaren 50, wanneer Paulus in zijn Eerste Brief aan de christenen van Korinthe zo sterk de nadruk legt op de sacraliteit van de Maaltijd van de Heer. Wie onwaardig van het brood eet en uit de beker van de Heer drinkt, maakt zich schuldig tegenover het Lichaam en het Bloed van de Heer (1 Korinthiërs 11,27). Nog pregnanter lezen we het in het 6^e hoofdstuk uit het Evangelie van Johannes, met zijn lange discussie over het eten van het Lichaam en het drinken van het Bloed van Christus: “Hoe kan die man ons zijn lichaam te eten geven?”, met daarop Jezus’ antwoord: “Waarachtig, ik verzeker u: als u het Lichaam van de Mensenzoon niet eet en zijn Bloed niet drinkt, hebt u geen leven in u. Wie mijn Lichaam eet en mijn Bloed drinkt, heeft eeuwig leven en hem zal ik op de laatste dag uit de dood opwekken” (Johannes 6,52-54). En dat leidt tot gemor onder de leerlingen. “Dit zijn harde woorden, wie kan daar nog naar

luisteren?” En het eindigt in een clash. “Toen keerden velen van Zijn leerlingen Hem de rug toe en trokken niet langer met Hem mee”. Waarop Jezus aan de Twaalf vraagt: “Willen jullie soms ook weggaan?”

Men had dus al in de oudste kerk moeite het te geloven. Het is inderdaad, menselijkerwijs gesproken, niet te geloven.

De hier volgende bloemlezing, opgesteld in chronologische volgorde, toont aan dat het geloof in de werkelijke tegenwoordigheid van de Heer door alle eeuwen heen geloofspunt is geweest in de nog ongedeelde Kerk.